

vitész Páll Miklós szoboravatás

2007. november 20-án újabb szoboravató ünnepség volt a ZALAERDŐ Zrt.-nél. Ezúttal a napjainkig négy nemzedéket felmutató, neves erdőmérnök-dinasztia egykori kiválósága, a sorban második, vitész Páll Miklós erdőgondnok, hercegi erdőmester szakmai és emberi életútja érdemesült arra, hogy 1945 előtti, Esterházy hitbizományi utolsó munkahelyén, Bánokszentgyörgyön szobor is őrizze emlékét.

A Bánokszentgyörgyi Erdészeti udvarán szép számban megjelent szakmai és civil közönséget *Tibanyi Gyula*, az OEE nagykanizsai csoportjának titkára köszöntötte, kiemelve az erdőgondnok leszármazottait, élükön a család doyenjét, *Páll Endre* gyémántdiplomás erdőmérnököt, nyugalmazott vadászati felügyelőt, a jeles vadászíró, valamint *dr. Páll Miklós* aranydiplomás erdőmérnököt, nyugalmazott erdőművelési osztályvezető-főmérnököt.

A köszöntés után, *Bettlen Anett*nak és *Hopp Laurán*ak, a Borsfai Általános Iskola tanulóinak szavalatai hangzottak el, majd *Hopp Tamás* erdőmérnök, a helyi erdősziget igazgatója – a kései hivatali utód – mondott szoboravató beszédet.

A viharos és tragikus fordulatokban bővelkedő XX. század első felének, s az '50-es éveknek jellemző értelmiségi sors tárult fel, benne a fiatalság legszebb éveit elrabló első háborúval, az országcsontkító trianoni döntéssel, majd az újabb világégés borzalmaival, s nem utolsósorban az 1948 utáni, testet-lelket megnyomorító kommunista diktatúrával.

Előljáróban a család tősgyökeres erdélyi kötődését ismertetve, szólt az erdősziget-dinasztia „alapítójáról”, *idősebb Páll Miklós* erdőmérnökről, aki Nyárádszeredán volt kincstári erdőgondnok, majd Aradon m. kir. erdőfelügyelőség-vezető.

A családi hatás nem is maradt el, s így az 1894-ben született ifjabb Miklós pályaválasztása nem volt véletlen. Útja 1912-ben egyenesen vezetett a selmecbányai főiskolára. Tanulmányait, sorstársaihoz hasonlóan, megszakította a világháború, s azt csak a tűzérőhadnagyként átharcolt évek után, 1918-ban folytathatta.

Hopp Tamás külön is kiemelte a Sopronba menekült főiskolán – 1920 tavaszán – kitüntetéssel abszolvált államvizsgáját, amely után Kaán Károly, a vizsgabizottság elnöke, minisztériumi szolgálatra hívta meg. A hivatali munka azonban nem az ő világa volt, s *Rimler Pálnak*, a hercegi Esterházy hitbizo-

mány igazgatójának ajánlatát elfogadva – Kaán Károly egyetértése után – 1921 őszén Zalába került.

Ezután a szakmai életutat véglegesen meghatározó zalai munkásságát mutatta be, külön is hangsúlyozva, hogy Páll Miklós rövid gyakoronkoskodás után, máris jelentős feladatot kapott, egy új erdőgondnokság szervezésével és vezetésével bízták meg Szentpéterföldén, amit Trianon után, a házi kezelés bevezetése tett szükségessé.

Az eseményekben gazdag, alkotó tevékenységéből hallhattunk lelkes és szakszerű erdőművelési munkájáról, a bükkösök természetes úton történő, eredményes felújításáról, az erdőgondnoksági épületek és környezetük memóriai igényességgel való kialakításáról, kiváló munkaszervezéséről, így erdőgondnoksági fogatgazdálkodás létrehozásáról, üzemi telefonhálózat kialakításáról, a helyi erdei vasút korszerűsítéséről és bővítéséről, a bükk ipari célra történő (szerszámmal és egyéb eszközök) felhasználásáról.

Szólt az erdőgondnok vadgazdálkodással kapcsolatos elkötelezettségéről is, megemlítve többek között, hogy személyes érdeme volt Szentpéterföldén, a Sarokréten vadregényes erdei környezetben ma is álló, fából készült kis faház megszerzése, és vadászházzá alakítása, amely eredetileg kiállítási pavilon volt Sopronban. A házikó – 1925-1936 között – az őszi szarvasbőgési időszakban József főherceg kedvelt szálláshelye volt, aki vadászati célra bérelte az itteni erdőterületet.

Hopp Tamás ezután az erdőgondnokot, mint az elesetteket felkaroló embert méltatta, akit Zalának e nagyon szegény

részen élt lakosság külön is tisztelt. Páll Miklós a lehetőségeit is sokszor meghaladva segített a hozzáfutóknak, hol tűzifával, hol építkezési anyaggal. Munkáit megbecsülte, gondjaikon mindig igyekezett segíteni, a tehetséges fiatalabbakat például bejuttatta az esztergomi szakiskolába, s így az erdőőri utánpótlást is helyben biztosította.

A közelgő háborús évek felgyorsították az eseményeket az erdőgondnok életében is, akit 1936-ban erdőmesterré léptettek elő, 1940-ben pedig – világháborús érdemei elismeréseként – felvették a vitézi rendbe.

1941-ben – elsősorban családja érdekében – áthelyezését kérte a megüresedett bánokszentgyörgyi gondnokság élére, ahol hamarosan szintén elismert és megbecsült vezető lett.

Tartalékos tisztí minőségében sok embert hadi üzemi erdei munkában foglalkoztatva – köztük fiatal levendőket – mentett meg az elhurcolástól, az elpusztulástól.

1949-től – a legvadabb diktatúra idején – mint volt hitbizományi szakembert, igen sok megaláztatás érte, egészsége megrendült, s 1959-ben – két évvel nyugállományba vonulása után – elhunyt.

Páll Miklós kiváló gyakorlati szakember volt, de az elméleti kérdések is foglalkoztatták. A szónok külön kiemelte a *Táji erdőművelés bevezetésének lehetőségei Zalában* című dolgozatát, amelyre az 1963-ban kiadott országos utasítás is épült.

A bronz mellszobrot *Szabolcs Péter*, Munkácsy-díjas szobrászművész készítette.

Kép és szöveg: **Dr. Baráth László**